



Briuselis, 2019 09 04
COM(2019) 397 final

2019/0180 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

**kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1309/2013 dėl Europos prisitaikymo
prie globalizacijos padarinių fondo (2014–2020 m.)**

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

- **Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai**

Šio pasiūlymo tikslas – sudaryti galimybę iš Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo (toliau – EGF) remti darbuotojus, kurie būtų atleisti iš darbo dėl ekonomikos sutrikdymo, kurį, tikėtina, sukeltų Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės (toliau – Jungtinė Karalystė) išstojimo iš Europos Sąjungos be susitarimo.

2017 m. kovo 29 d. Jungtinė Karalystė pranešė apie savo ketinimą išstoti iš Sąjungos pagal Europos Sąjungos sutarties (toliau – ES sutartis) 50 straipsnį. Gavusi Jungtinės Karalystės prašymą, 2019 m. balandžio 11 d. Europos Vadovų Taryba (50 straipsnis) sutiko¹ dar kartą² pratęsti ES sutarties 50 straipsnio 3 dalyje nustatytą terminą iki 2019 m. spalio 31 d. Jei Jungtinė Karalystė iki 2019 m. spalio 31 d. neratifikuos Susitarimo dėl išstojimo³ arba trečią kartą nepateiks prašymo pratęsti terminą, kuriam Europos Vadovų Taryba (50 straipsnis) turės vieningai pritarti, 2019 m. lapkričio 1 d. Jungtinė Karalystė paliks Sąjungą be susitarimo ir taps trečiąja šalimi. Išstojimas be susitarimo veikiausiai padarys didelį neigiamą poveikį tam tikroms pramonės šakoms ir paslaugoms, o tuose sektoriuose dirbantys žmonės būtų atleisti.

EGF tikslas – remti atleistus darbuotojus ir savarankiškai dirbančius asmenis, kurių veikla nutrūko dėl globalizacijos sukeltų esminių pasaulio prekybos struktūrinių pokyčių arba dėl pasaulinės finansų ir ekonomikos krizės.

Pagal globalizacijos kriterijų EGF remia darbuotojus, atleistus dėl darbo vietų perkėlimo į trečiąsias šalis, didelių Sąjungos prekybos prekėmis ar paslaugomis pokyčių ar sparčiai mažėjančios tam tikro sektoriaus Sąjungos rinkos dalies. Pasiūlyme nustatoma, kad į EGF taikymo sritį patenka darbuotojai, kurie buvo atleisti tose srityse, sektoriuose, teritorijose ar darbo rinkose, kurios nukentėjo nuo rimto ekonomikos sutrikdymo, sukulto Jungtinės Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos be susitarimo. Toks išstojimas nulems svarbų ES prekybos santykių ir vidaus rinkos sudėties pokytį, todėl tikėtina, kad jo poveikis prekybos sistemai, ekonomikos augimui ir darbo vietoms bus reikšmingas.

- **Derėjimas su galiojančiomis šios politikos srities nuostatomis ir kitomis Sąjungos politikos sritimis**

Šis pasiūlymas parengtas įgyvendinant Sąjungos parengties ir nenumatytų aplinkybių planą, kuriuo siekiama sušvelninti didžiausius sutrikimus, kuriuos sukeltų Jungtinės Karalystės išstojimas iš Sąjungos be susitarimo.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

- **Teisinis pagrindas**

Teisinis pagrindas yra Sutartis dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV), visų pirma jos 175 straipsnio trečia pastraipa.

¹ Europos Vadovų Tarybos sprendimas (ES) 2019/584 (OL L 101, 2019 4 11, p. 1).

² Gavusi Jungtinės Karalystės prašymą, 2019 m. kovo 22 d. Europos Vadovų Taryba nusprendė pirmą kartą pratęsti terminą (Europos Vadovų Tarybos sprendimas (ES) 2019/476 (OL L 80I, 2019 3 22, p. 1)).

³ Susitarimas dėl Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos (OL C 144I, 2019 4 25, p. 1).

Jei paaiškėtų, kad reikia imtis konkrečių veiksmų, nesusijusių su struktūriniais fondais ir nedarantių poveikio priemonėms, kurių nuspręsta imtis pagal kitų Sąjungos politikos sričių teisės aktus, 175 straipsnio 3 pastraipoje nustatyta, kad tokių veiksmų Europos Parlamentas ir Taryba gali imtis priimdami sprendimus pagal įprastą teisėkūros procedūrą ir pasikonsultavę su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu bei Europos regionų komitetu.

- **Subsidiarumo principas (neišimtinės kompetencijos atveju)**

Didžiausias Sąjungos biudžeto finansavimas skiriamas veiklai, kurios tikslų valstybės narės, veikdamos pavieniui, negali deramai pasiekti ir kurioje Sąjungos intervencija gali suteikti papildomos naudos, palyginti su vien valstybių narių veiksmais. EGF lėšų mobilizavimas siekiant finansuoti priemones, skirtas atleistiems darbuotojams padėti rasti naują darbą, atitinka subsidiarumo principą ir teikia Europos pridėtinės vertės.

Paprastai atleistiems darbuotojams yra siekiama padėti pagal nacionalines darbo rinkų programas ir EGF nesiekia pakeisti tokių programų. Tačiau netikėtais restruktūrizavimo atvejais, darančiais didelį poveikį darbo rinkai, įprastinės nacionalinės programos gali būti neveiksmingos. Todėl atsižvelgiant į netikėto ir didelio restruktūrizavimo atvejo mastą ir poveikį ir į tai, kad EGF yra valstybių narių solidarumo išraiška, paramą geriau teikti Sąjungos lygmeniu. Išskirtiniais atvejais teikiama EGF parama padės aiškiau parodyti Sąjungos solidarumą su darbą praradusiais darbuotojais ir Sąjungos piliečiais apskritai.

EGF lėšų mobilizavimas duoda papildomos naudos, nes didina bendrą atleistiems darbuotojams siūlomų paslaugų skaičių ir tų paslaugų įvairovę bei teikimo intensyvumą. EGF taip pat teikia galimybių išbandyti novatoriškas idėjas, nustatyti gerąją patirtį ir įtraukti jas į nacionalinius rėmimo priemonių rinkinius. EGF bendrai finansuojamos priemonės taip pat padeda užtikrinti geresnį rėmimo paslaugų teikimą atleistiems darbuotojams.

- **Proporcingumo principas**

Pagal proporcingumo principą šio pasiūlymo nuostatomis neviršijama to, kas būtina jo tikslams pasiekti. Sąjungai ir nacionalinėms valdžios institucijoms tenkanti EGF paramos skyrimo administracinė našta apima tik tai, kas būtina, kad Komisija galėtų laikytis įsipareigojimų dėl Sąjungos biudžeto vykdymo. Kadangi finansinė parama valstybėms narėms yra išmokama laikantis pasidalijamojo valdymo principo, valstybės narės turės teikti finansinės paramos panaudojimo ataskaitas.

- **Priemonės pasirinkimas**

Kadangi šiuo pasiūlymu iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1309/2013, pasirinkta priemonė turi būti reglamentas.

3. **EX POST VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI**

- **Galiojančių teisės aktų ex post vertinimas / tinkamumo patikrinimas**

Šis pasiūlymas priimtas kaip speciali priemonė, kuria siekiama sušvelninti didžiausius sutrikimus, kuriuos sukeltų Jungtinės Karalystės išstojimas iš Sąjungos be susitarimo. Europos Komisija išanalizavo riziką ir padarė išvadą, kad šis pasiūlymas yra būtinas norint užtikrinti veiksmingą EGF atsaką ir parodyti solidarumą su darbuotojais, praradusiais darbą dėl Jungtinės Karalystės išstojimo iš Sąjungos be susitarimo.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

2013 m. gruodžio 2 d. Tarybos reglamento (ES, Euratom) Nr. 1311/2013, kuriuo nustatoma 2014–2020 m. daugiametė finansinė programa, 12 straipsnyje nustatyta, kad EGF didžiausia metinė suma neviršija 150 mln. EUR (2011 m. kainomis).

Šiuo pasiūlymu EGF didžiausia metinė suma nekeičiama.

5. KITI ELEMENTAI

- **Išsamus konkrečių pasiūlymo nuostatų paaiškinimas**

Siūlomu 2 straipsnio pakeitimu nustatoma, kad Jungtinės Karalystės išstojimas iš Sąjungos be susitarimo patenka į EGF taikymo sritį. Taip siekiama užtikrinti, kad EGF galėtų veiksmingai reaguoti ir teikti paramą darbuotojams, praradusiems darbą dėl Jungtinės Karalystės išstojimo iš Sąjungos be susitarimo.

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS**kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1309/2013 dėl Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo (2014–2020 m.)**

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 175 straipsnio trečią pastraipą,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

pasikonsultavę su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu,

pasikonsultavę su Regionų komitetu,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros,

kadangi:

- (1) Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1927/2006⁴ įsteigtas Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondas (EGF) 2007 m. sausio 1 d. – 2013 m. gruodžio 31 d. daugiamečių finansinės programos laikotarpiui. Steigiant EGF siekta suteikti galimybių Sąjungai parodyti solidarumą su darbuotojais, kurie prarado darbą dėl globalizacijos sukeltų esminių pasaulio prekybos sistemos struktūrinių pokyčių;
- (2) vadovaujantis Europos ekonomikos atkūrimo planu, 2009 m. EGF taikymo sritis buvo išplėsta Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 546/2009⁵, pagal kurį pradėta remti darbuotojus, praradusius darbą tiesiogiai dėl pasaulinės finansų ir ekonomikos krizės;
- (3) Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1309/2013⁶ įsteigtas Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondas (EGF) 2014 m. sausio 1 d. – 2020 m. gruodžio 31 d. daugiamečių finansinės programos laikotarpiui. Juo taip pat išplėsta EGF taikymo sritis, siekiant kad ji apimtų atleidimą iš darbo ne tik dėl globalizacijos nulemtų esminių pasaulio prekybos sistemos struktūrinių pokyčių ir rimto ekonomikos sutrikdymo, kurį nulėmė tebesitęsianti pasaulinė finansų ir ekonomikos krizė, į kurią atsižvelgta Reglamente (EB) Nr. 546/2009, bet ir dėl kitos naujos pasaulinės finansų ir ekonomikos krizės. Be to, Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES, Euratomas)

⁴ 2006 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1927/2006, įsteigiantis Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondą ([OL L 406, 2006 12 30, p. 1](#)).

⁵ 2009 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 546/2009, iš dalies keičiantis Reglamentą (EB) Nr. 1927/2006, įsteigiantį Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondą ([OL L 167, 2009 6 29, p. 26](#)).

⁶ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1309/2013 dėl Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo (2014–2020 m.), kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1927/2006 ([OL L 347, 2013 12 20, p. 855](#)).

2018/1046⁷ iš dalies pakeistas Reglamentas (ES) Nr. 1309/2013, kad, *inter alia*, būtų nustatytos taisyklės, pagal kurias EGF išimties tvarka leidžiama nagrinėti su mažosiomis ir vidutinėmis įmonėmis, esančiomis tame pačiame regione ir veikiančiomis skirtinguose NACE 2 red. skyriaus⁸ ekonomikos sektoriuose, susijusias kolektyvines paraiškas, jeigu paraišką teikianti valstybė narė įrodo, kad tame regione daugiausia įmonių yra MVĮ arba vien tik MVĮ;

- (4) 2017 m. kovo 29 d. Jungtinė Karalystė pranešė apie savo ketinimą išstoti iš Sąjungos pagal Europos Sąjungos sutarties (toliau – ES sutartis) 50 straipsnį. Sutartys Jungtinei Karalystei nustos būti taikomos nuo Susitarimo dėl išstojimo įsigaliojimo dienos arba, jei tokio susitarimo nėra, praėjus dvejiems metams po to, kai gautas pranešimas, nebent Europos Vadovų Taryba, susitarusi su Jungtine Karalyste, vieningai nuspręstų pratęsti terminą;
- (5) gavusi Jungtinės Karalystės prašymą, 2019 m. balandžio 11 d. Europos Vadovų Taryba sutiko⁹ dar kartą¹⁰ pratęsti ES sutarties 50 straipsnio 3 dalyje nustatytą terminą iki 2019 m. spalio 31 d. Jei Jungtinė Karalystė iki 2019 m. spalio 31 d. neratifikuos Susitarimo dėl išstojimo¹¹ arba trečią kartą nepateiks prašymo pratęsti terminą, kuriam Europos Vadovų Taryba turės vieningai pritarti, 2019 m. lapkričio 1 d. Jungtinė Karalystė paliks Sąjungą be susitarimo ir taps trečiąja šalimi. Toks išstojimas be susitarimo veikiausiai padarys neigiamą poveikį tam tikroms pramonės šakoms ir paslaugoms, o tuose sektoriuose dirbantys žmonės būtų atleisti;
- (6) šiuo reglamentu turėtų būti pakeistas Reglamentas (ES) Nr. 1309/2013 ir nustatyta, kad į EGF taikymo sritį patenka darbuotojų atleidimas, nulemtas Jungtinės Karalystės išstojimo iš Sąjungos be susitarimo. Taip užtikrinama, kad EGF galėtų veiksmingai reaguoti ir pasiūlyti pagalbą darbuotojams, kurie buvo atleisti tose srityse, sektoriuose, teritorijose ar darbo rinkose, kurios nukentėjo nuo rimto ekonomikos sutrikdymo, sukkelto Jungtinės Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos be susitarimo;
- (7) šis reglamentas turėtų skubiai įsigalioti kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* ir būti taikomas nuo dienos, einančios po dienos, kurią Jungtinei Karalystei nustoja būti taikomos Sutartys. Tačiau šis reglamentas netaikomas, jeigu iki tos dienos įsigalioja pagal ES sutarties 50 straipsnio 2 dalį su Jungtine Karalyste sudarytas susitarimas dėl išstojimo,

⁷ 2018 m. liepos 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2018/1046 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 ir Sprendimas Nr. 541/2014/ES, bei panaikinamas Reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 ([OL L 193, 2018 7 30, p. 1](#)).

⁸ 2006 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1893/2006, nustatantis statistinį ekonominės veiklos rūšių klasifikatorių NACE 2 red. ir iš dalies keičiantis Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 3037/90 bei tam tikrus EB reglamentus dėl konkrečių statistikos sričių (Tekstas svarbus EEE) ([OL L 393, 2006 12 30, p. 1](#)).

⁹ Europos Vadovų Tarybos sprendimas (ES) 2019/584 (OL L 101, 2019 4 11, p. 1).

¹⁰ Gavusi Jungtinės Karalystės prašymą, 2019 m. kovo 22 d. Europos Vadovų Taryba nusprendė pirmą kartą pratęsti terminą (Europos Vadovų Tarybos sprendimas (ES) 2019/476 (OL L 80I, 2019 3 22, p. 1)).

¹¹ Susitarimas dėl Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos (OL C 144I, 2019 4 25, p. 1).

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

Reglamento (ES) Nr. 1309/2013 2 straipsnio a punktas pakeičiamas taip:

„a) darbuotojams, kurie buvo atleisti, ir savarankiškai dirbantiems asmenims, kurių veikla nutrūko, dėl globalizacijos sukeltų esminių pasaulio prekybos struktūrinių pokyčių, visų pirma pasireiškiančių smarkiai augančiu importu į Sąjungą, dideliu Sąjungos prekybos prekėmis ar paslaugomis pokyčiu, sparčiai mažėjančia Sąjungos tam tikro sektoriaus rinkos dalimi, veiklos perkėlimu į trečiąsias šalis arba dėl Jungtinės Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos be susitarimo, jei dėl tų atleidimų vietos, regioninė ar nacionalinė ekonomika patiria didelį neigiamą poveikį;“.

2 straipsnis

Šis reglamentas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Jis taikomas nuo dienos, einančios po dienos, kurią pagal Europos Sąjungos sutarties 50 straipsnio 3 dalį Sutartys nustoja būti taikomos Jungtinei Karalystei.

Tačiau šis reglamentas netaikomas, jei ne vėliau kaip dieną, einančią po dienos, kurią Jungtinei Karalystei nustoja būti taikomos Sutartys, įsigalioja pagal Europos Sąjungos sutarties 50 straipsnio 2 dalį su Jungtine Karalyste sudarytas susitarimas dėl išstojimo.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas

Tarybos vardu
Pirmininkas